

Nr 315

Av herr Severin i Stockholm m. fl., om inrättande av en professur
i historia vid Stockholms högskola.

I skrivelse den 22 maj 1954 har styrelsen för Stockholms högskola, i samband med att den framlade förslag till stat för budgetåret 1955/56, gjort framställning om att den av Nils Ahnlund innehavda personliga professuren i historia efter Ahnlunds avgång med pension den 30 juni 1955 uppföres såsom ordinarie på högskolans stat. I sitt yttrande över högskolans äskanden har universitetskanslern avstyrkt framställningen och chefen för ecklesiastikdepartementet har i sitt förslag till utgifter för budgetåret 1955/56 under riksstatens åttonde huvudtitel följt universitetskanslern. »Jag räknar nu därför med att professuren skall indragas, då Ahnlund beräknas avgå med pension den 30 juni 1955», yttrar departementschefen.

Vid Stockholms högskola finns för närvarande tre professorer i historia, nämligen Sven Warburgs — innehavare Torvald Höjer —, Stockholms stads professur, som är personlig för Nils Ahnlund, och en professur i stadshistoria, personlig för Folke Lindberg. Den Ahnlundska professuren tillkom genom beslut av Stockholms stadsfullmäktige 1928 och benämns ibland missvisande professur i Stockholms stads historia. Lärarrådet vid Stockholms högskola har upplyst, framhåller universitetskanslern i sitt yttrande, att den Ahnlundska professuren i fråga om undervisning och examination under årens lopp kommit att framstå som fullt likvärdig med Sven Warburgs professur. Kanslern framhåller vidare, att innehavaren av den personliga professuren i stadshistoria, Folke Lindberg, har allenast hälften av den undervisningsskyldighet, som eljest åvilar professor vid högskolan. En indragning av den Ahnlundska professuren skulle alltså medföra, att ämnet historia vid Stockholms högskola i vad avser antalet lärare efter den 30 juni 1955 kommer i ett läge inte mycket bättre än före år 1928. Här sker alltså en försämring i en situation, då en upprustning av universitets- och högskoleundervisningen på alla håll bedömes som synnerligen angelägen. Att denna bedömning också är departementschefens, och det inte minst, då det gäller Stockholms högskola, framgår tydligt därav, att han söker tillgodose högskolans behov av ökade lärarkrafter genom att på årets stat föreslå inrättandet av två nya professorer och åtta nya docentbefattningar vid högskolan. Erinras kan också, att högskolan erhållit dubblerade professorer i två med historia likvär-

diga ämnen, nämligen i engelska och i nordiska språk, samt att den ena av de av departementschefen föreslagna nya professurerna avser dubbling av professuren i litteraturhistoria, också här ett med historia likvärdigt ämne.

Förslaget om indragning av den ena professuren i historia vid högskolan framlägges utan att några skäl för indragningen anföres. Departementschefen säger endast, att »det från högskolans sida väckta förslaget anser jag mig under hänvisning till vad universitetskanslern anfört icke kunna biträda». Men icke heller kanslern anför någon motivering. Han nöjer sig med att deklarerat, att han »icke blivit övertygad om nödvändigheten av att den av Ahnlund nu innehavda personliga professuren i Stockholms stads historia efter Ahnlunds avgång uppföres såsom ordinarie på högskolans stat».

Det bör observeras, att några ekonomiska skäl för professurens indragande icke föreligger. Departementschefen följer nämligen kanslerns förslag att som kompensation för professuren höja anslaget till kursundervisningen i historia med 20 000 kr. Skillnaden mellan detta belopp och kostnaden för en professur är alldeles för obetydlig för att frågan om den av Ahnlund innehavda personliga professurens uppförande på ordinarie stat skulle kunna behandlas som en ekonomisk fråga. Inte heller kan som skäl för departementschefens förslag anföras svårighet att tillsätta professuren med kompetent innehavare. Vi har för närvarande i vårt land, såsom de senaste befordringsärendena vid Uppsala universitet har visat, ett flertal obefordrade, för en professur i historia ovanligt högt kvalificerade forskare — för vilka indragningen av professuren skulle betyda minskade befordringsmöjligheter. Existensen av den av Folke Lindberg innehavda professuren i stadshistoria kan lika litet åberopas, ty dels har, såsom ovan sagts, professor Lindberg endast halv undervisningsskyldighet, och dels skulle ett indragande av den Ahnlundska professuren med hänvisning till den Lindbergska professuren innebära, att Stockholms stad genom att engagera sig för den Lindbergska professuren bidragit inte till att högskolan har fått en professur mer än tidigare i historia utan till att den får en professur mindre i ämnet.

Behovet av att den Ahnlundska professuren återbesättes, vitsordas av departementschefen, då han följer kanslern, när denne »för tillgodoseande av det behov av särskilda lärarkrafter, som kan komma att erfordras genom ifrågavarande professurs upphörande» föreslår en så avsevärd förstärkning som med 20 000 kr. av anslaget till kursundervisning i historia vid högskolan. Behovet av en dubbling av historieprofessuren belyses jämväl därav, att antalet historiestuderande vid högskolan med sikte på fil. kand.- och fil. ämbetsexamina för närvarande är cirka 100, vartill kommer ett 20-tal licentiander och doktorander. Det vidgade utrymme, som ämnet historia med samhällslära har fått på skolans schemata —

vilket visar den stora betydelse skolmyndigheterna tillmäter ämnet — torde snarast komma att medföra en ökning av detta antal.

Med stöd av vad vi sålunda anfört får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att den av Nils Ahnlund nu innehavda personliga professuren i historia vid Stockholms högskola skall uppföras på högskolans personalförteckning såsom ordinarie från och med den 1 juli 1955.

Alternativt föreslår vi att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om förslag till nästa års riksdag om nämnda professurs återinförande från och med den 1 juli 1956.

Stockholm i januari 1955

Frans Severin

i Stockholm

Bertil von Friesen

Elis Håstad
